

חם, יוצא לקרב נגד חיידי הקבון בפרדסנות בליץ תפוזים

שמואל דובינר בפעולה*
... מלבד החופש

כלית בישראל היתה ידועה לכולם, היתה השקפת-עולמו וזה להם מאד.

★★★
"לנטוע! למכור! לכבוש!"

כ' דובינר, שהפך תוך שבועות מעטים לפרוסן-היחיד הגדול ביותר במדינה, מאמין בהתפשטות. תורתו היא אמריקאית טיפוסית: לנטוע יותר פרדסים, להוסיף מל-יונים של תיבות לשנה, לשפר את השיטות, לקצץ את הוצאות האריזה בעזרת הקרטור גים, להוריד את מחירי התוצרת, לכבוש שווקים חדשים. "יש לנו התפוזים הטובים ביותר בעולם" רעם. "אין גבול לשחקים שאנחנו יכולים לכבוש! אנחנו לא צריכים לסמוך על הכפור בספרדי כדי לשגשג!"

הפרדסים באולם החליפו מבטים. השי-קפתם היתה כמעט הפוכה: להגביל את הייצור, להעלות את רמת-המחירים, להיות זריזים. 17 מיליון תיבות לשנה הן המך-סימום הדרוש בעיניהם. פגזי הפאתוס של דובינר לא יזעזעו את חומת ספקנותם, שהי-תה מבוצרת בנסיני השמרני של שנים רבות. בכל זאת הצליח דובינר באסיפה זו, כפי

הממשלה קבעה להם מה לייצר, למי למכור את סחורתם ובאיהם מחיר. למעשה הפך הייצור לפקיד המדינה. משטר זה, שבא לדברי מוסוליני לרשת גם את הקאפיטליזם וגם את הסוציאליזם, נקרא על-ידי "משטר קורפורטיבי". הוא פעל באמצעות "קורפורציות", שלא היו אלא חלק ממנגנון-המדינה, ושכל היצרנים היו חייבים להשתייך אליהן. כל קורפורציה של-טח על ענף אחד מענפי המשק. לפי סעיף 3 של "אמנת העבודה" הפאשיסטית הוטל על הקורפורציה "להסדיר את הייצור" בענף שלה. לפי החוק הנוסף מיום ה-20 במרס, 1930, חלה מרות הקורפורציה על כל שלבי הייצור והשיחוק.

הסדר פאשיסטי זה היה מבוסס על הי-רומנטיקה של ימי-הביניים, שגם חסידי מוסר-ליני וגם חסידי היטלר ראו בהם תקופת-זוהר. בימי-הביניים היו האיכרים צמיחים לאדון הפיאודלי, שהיה ראשי לצוות עליהם מה לגדל, איזה חלק מהיבול למסור הינם לאדון ובאיהם מחיר למכור את השאר. לפי הצעת-החוק החדשה, יקום בארץ גוף בשם "המועצה להדרי ישראל", שיהיו לו

פרדסני פתחיתקווה, מקשיבים
"אבי לא הוריש לי כלום..."

כל התכונות של קורפורציה פאשיסטית ושל אדון פיאודלי גם יחד. יהיב זה תקדים חוקי שיחול בהכרח גם על שטחים אחרים של המשק, ושיתן גושפנקה חוקית למצב שכבר קיים בחלקו בכמה ענפים.

★★★
המורקחה של רוקח

מועצה המוצעת בחוק, אינה גוף הנבחר מרצון על-ידי הפרדסנים עצמם, כדי להסדיר במשותף את עניני ענפם. יהיה זה גוף המורכב משלושה חברי הממשלה ו-18 חברים "מעטם ציבור הפרדסנים". הם לא ייבחרו על-ידי איש.

הנבחר יהיה שרה-הקלאות, שימנה את האנשים מתוך רשימות שיוגשו לו על-ידי "אגודות או מוסדות המייצגים לדעתו" את ציבור הפרדסנים (סעיף 4). השר יכול להפסיק את החברות של כל חבר כזה, כר-אות עיניו, ולמנות אחר במקומו. תקבע רק דעתו הפרטית של השר, שאין עליה ערעור. בשום מקום לא נאמר כי הממונה חייב להיות פרדסן בעצמו. בתיאוריה תתכן ב"החלט, לפי חוק זה, מועצה המורכבת כולה מאנשים שאינם פרדסנים.

בשום מקום בחוק גם לא נאמר כי חברי המועצה, שישלטו לחיים ולמחת על עניני הפרדסנים, לא יהיו בעלי אינטרסים כלכליים נוגדים — למשל סוכני-איוניות, בעלי בתי-חרושת לחומרי-אריזה או בעלי שרות-נימל. סעיף זה הושמט בכונה, למרות שהוא קיים בחוקים הקיימים. חברי המועצה החדשה יוכ-לו לעשות עסקים באין מפריע.

תוקית ומוגנת, ושאין עליהן שום ערעור? שום דבר אינו מעיד על הלך-הרוח של המנסחים יותר מאשר החקנות שנקבעו ל-צורך זה:

● היא תמנה משטרה פרטית, שתהיה מוסמכת להיכנס לכל מקום ולערוך בו חי-פושים (ב.18) — כולל מקומות שאינם שייכים כלל לפרדסנים, אלא לאזרחים פשו-טים. סמכויות משטרה פרטית זו יעלו ב"הרבה אף על סמכויות משטרת-ישראל ו" מנגנון-החוקש, הזקוקים לצווי-חיפוש חתומים בידי שופט.

● לתבוע לדין את המפירים את הור"אותיה, שיהיו צפויים למאסר שנה אחת או קנס של 3000 ל"י.

וזהו בא השיא. לפי אחת החרויות היסוד-יות ביותר של הדמוקרטיה, שהובטחה ב"תיקון מפורסם לחוקת ארצות-הברית (ה"ה) תיקון החמישי" ובחוק הישראלי, אין שום אדם חייב למסור עדות נגד עצמו. החוק למועצת ההדרים יהיה הראשון בארץ שיחשל חרות יסודית זו: לפי סעיף מפורש (19) חייב נאשם — הצפוי לשנת מאסר — "להשיב לשאלות נכונות ומלאות, אפילו עלול הדבר להסליל, ותשובות אלה יירשמו וייחתמו על-ידי הנחקר וישמשו ראיה לכל תהליך משפטי".

עצם סירובו של אדם להעיד נגד עצמו יחייב אותו במאסר של שנה.

★★★

רקבון בתפוז

אין שום צורך הגיוני בחוק כזה. הי-אינטרס של המדינה (הרוצה להרחיח את מסבע זר) והאינטרס של הפרדסן (הרוצה להרחיח כסף) מזדהים לחלוטין. פרדסן ש"אינו מקבל עצה טובה לגידול פריו הורס קודם כל את עצמו. לא תיטכן ערובה יותר טובה לפיתוח כל ענף פרי-האדם. אם בכל זאת צמחה בארץ הצעה פאשיס-טית מדהימה זו, ודו-קא בחוגי הימין הי-טוענים ליוזמה חופשית, משמע שמשוהו רוקב בממלכת פרי ההדר, משהו הזקוק להגנה מיוחדת עד כדי חיסול חרות האדם. לפי כל הסימנים, עתיד רקבון זה להת-גלות במלואו. כי כמו בכל מקום בטבע, יוצר הלחץ לחץ-נגדי, והצעת-החוק הדכאנית מגייסת את הפרדסנים להתארגנות נגדית. במאבק זה עתיד שמו של סם דובינר לבלוט מאד — כי אין צמחה באחת מאסיפותיו השבוע-הודה הוא עצמו באחת מאסיפותיו השבוע-ההאחירה כאן יותר מדי ידידותית. איש לא בא לפוצץ את האסיפה. אינו מסוגל לפעול היטב במקום שאין לי מתנגדים!"

* מימין: איש יחסי-ציבור חיים ריבלין.

השלטון המעשי במועצה יהיה בידי הי-הנהלה, שתורכב משבעה אנשים — נציג הממשלה וששה חברים לא-ממשלתיים. כבר עתה ברור כי הכונה לשלושה חברים מן הסקטור הפרטי, שלושה מן הסקטור ההסתד-רותי. יהיה זה חיוק ניכר של הפרדסנות השמאלית ושל שר החקלאות, לעומת הח-לשת השפעתו של שרה-המסחר-והתעשייה, שאינו יודן השליטים הנוכחיים בפרדסנות. המזור הוא כי ההצבעה לא יוזמה כלל על-ידי הסקטור השמאלי או על-ידי הממשלה. הכוח הדוחף הוא הפעם חוג קטן של אי-שים, השולטים על הסקטור הימני, המקום-בעזרת החוק להקים דיקטטורה פרטית, מוי-גנת כחוק, על הענף המכונים למדינה יותר מטבע-זר מכל ענף אחר.

בראש קבוצה זו עומד יצחק רוקח, אחיו של הח"כ הציוני-כללי, והיד החזקה במועצה הקיימת לשיווק פרי-הדר.

★★★

הכל — מלבד התאכרות

פי הצעת-החוק, רשאית המועצה לצאת על הפרדסן לעשות כל דבר, ללא זכות ערעור, פרט לדבר אחד: תללות את עצמו על אחד מענפי פרדסו. בין סמכויותיה: ● לצאת על פרדסן למי למסור את הפרי שלו (סעיף ב.10), ממי לקנות חומרי-אריזה ובאיהם מחיר (ה.10), איך להחסיק, להוביל, למיין ולארוז את הפרי (ה.10). הכונה היא "לקבוע כי הפרדסנים ימסרו את פרי ההדר... למועצה בלבד" (א.11).

להקים בעצמה בתי-חרושת לחומרי אריזה בכספים המשותתרים מתשלום כל מס, ולנכות את כספי השקעה מן הכספים שהיא חייבת לפרדסנים, תמורת הפרי שהפרדסנים חייבים למסור לה. בצורה זו נאכזת המועצה להרוס כל תעשיין פרטי החייב בתשלום מסים, והיא רשאית לאסור על הפרדסנים במפורש לקנות את סחורתו (י.10).

● לנכות ממחיר התפוזים, המגיע ממנה לפרדסנים, כל סכום הנראה לה כמתאים ל"כיסוי הוצאות המנגנון שלה — כולל נסיעות לחוץ-לארץ, קניית רכב למנהלה ופקידיה וכל דבר אחר (י.10).

עוד סמכויות המועצה בלתי-מוגבלות לחלוטין, ונקבע בפירוש כי המועצה רשאית לגנוג בפרי ההדר, "דין בעלים לכל דבר" (ג.12), ונקבע בפירוש שהמועצה אינה אח-ראית "להפסידים שנגרמו על-ידי טיפולה (בפרי) או בשחוקו". את ההפסידים ישלמו הפרדסנים עצמם.

★★★
מנגנון-החוקש פרטי
אין תבצע המועצה את הוראותיה, העשויות להעשיר את חבריה בצורה